

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 29-04-2020 r.

Adam Bodnar

VII.501.106.2020.ST

Pan
Łukasz Szumowski
Minister Zdrowia
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich nadsyłane są skargi dotyczące odmowy doręczania przez Poczta Polską przesyłek pocztowych osobom przebywającym na kwarantannie określonej przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 697, poz. 750; zwanego dalej jako: rozporządzenie). Skargi te stanowiły podstawę do dokonania oceny legalności przekazywania Poczcie Polskiej informacji o osobach odbywających obowiązkową kwarantannę określoną we wskazanym rozporządzeniu (zresztą kwarantanna ta, na co zwróciłem uwagę Panu Ministrowi w wystąpieniu z dnia 27 kwietnia br. – sygn. pisma III.7040.21.2020.ST, nie ma dostatecznego umocowania ustawowego).

Stosownie do § 2 ust. 6 rozporządzenia dane osób zobowiązanych do odbycia kwarantanny w związku z przekroczeniem granicy państwowej oraz dane innych osób podlegających obowiązkowej kwarantannie w związku z epidemią, a także podlegających izolacji w warunkach domowych, w stosunku do których podjęto decyzję o wykonaniu testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2 oraz osób zakażonych tym wirusem są udostępniane m. in. operatorowi wyznaczonemu w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – *Prawo pocztowe* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 ze zm.).

Po pierwsze, jeśli celem tego przepisu, na co wskazuje podstawa jego wydania w postaci ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 ze zm.), było zapewnienie ochrony przed ewentualnymi zakażeniami pracowników operatora pocztowego, to powstaje zasadnicze **pytanie, dlaczego tym przepisem nie zostali objęci także inni operatorzy pocztowi.** Czyżby życie i zdrowie pracowników tych operatorów zostało uznane za mniej warte ochrony niż życie i zdrowie pracowników operatora wyznaczonego?

Po drugie, materia uregulowana w § 2 ust. 6 rozporządzenia nie znajduje swojej podstawy w treści upoważnień ustawowych zawartych w ustawie o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zresztą, postępując w zgodzie z Konstytucją RP, o czym jeszcze będzie mowa poniżej, ustawodawca nie mógł w ogóle ze względu na wyłączność ustawy w zakresie regulowania sfery autonomii informacyjnej jednostki, upoważnić organu wydającego rozporządzenie do uregulowania w tym akcie materii udostępniania danych o jednostce, w tym danych tak wrażliwych, jak dane o stanie zdrowia.

Podstawę do wydania rozporządzenia stanowiły przepisy art. 46a i art. 46b pkt 1-5 i 8-12 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Już pobieżna lektura treści tych upoważnień prowadzi do oczywistego wniosku, że żaden z tych przepisów nie zawiera upoważnienia do uregulowania materii udostępniania jakichkolwiek danych. W szczególności z art. 46b tej ustawy wynika, że w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 46a, można ustanowić: (pkt 1) - ograniczenia, obowiązki i nakazy, o których mowa w art. 46 ust. 4 (a więc czasowe ograniczenie określonego sposobu przemieszczania się, czasowe ograniczenie lub zakaz obrotu i używania określonych przedmiotów lub produktów spożywczych, czasowe ograniczenie funkcjonowania określonych instytucji lub zakładów pracy, zakaz organizowania widowisk i innych zgromadzeń ludności), (pkt 2) – czasowe ograniczenie określonych zakresów działalności przedsiębiorców, (pkt 3) – czasową reglamentację zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły, (pkt 4) – obowiązek poddania się badaniom lekarskim oraz stosowaniu innych środków profilaktycznych i zabiegów przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie, (pkt 5) – obowiązek poddania się kwarantannie, (pkt 6) – miejsce kwarantanny, (pkt 8) czasowe ograniczenie korzystania z lokali lub terenów oraz obowiązek ich zabezpieczenia,

(pkt 9) – nakaz ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, terenów i obiektów, (pkt 10) - nakaz lub zakaz przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach, (pkt 11) – zakaz opuszczania strefy zero przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie, (pkt 12) – nakaz określonego sposobu przemieszczania się.

Nie powinno budzić wątpliwości, że **przytoczone przepisy, powołane jako podstawa wydania rozporządzenia, nie zawierają jakichkolwiek treści dotyczących materii przetwarzania danych osobowych czy też ich udostępniania. W konsekwencji ustawa nie upoważnia Rady Ministrów do regulowania tej materii w akcie wykonawczym.** Po raz kolejny kierując wystąpienie do Pana Ministra muszę więc stwierdzić, że w tym zakresie rozporządzenie nie zostało wydane w celu wykonania ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, lecz uzupełnia ustawę o treści, które nie są w niej zawarte. Oznacza to, że Rada Ministrów bez upoważnienia zawartego w ustawie wkracza w sposób konstytucyjnie niedopuszczalny w sferę praw jednostki. Stąd też uznać należy, że § 2 ust. 6 rozporządzenia jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP przez to, że w rzeczywistości nie wykonuje ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, lecz samoistnie reguluje materię udostępniania danych osobowych jednostek.

W powyższym kontekście należy zwrócić uwagę także na to, że z art. 51 ust. 1 Konstytucji RP w sposób jednoznaczny wynika, iż nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. Oznacza to, że art. 51 ust. 1 Konstytucji RP dyskwalifikuje nałożony § 2 ust. 2 rozporządzenia na osoby przekraczające granicę obowiązek ujawniania określonych w tym przepisie informacji ich dotyczących. Obowiązek taki nie został bowiem ustanowiony w ustawie. Przepisy § 2 ust. 2 i 6 rozporządzenia naruszają też art. 51 ust. 5 Konstytucji RP stanowiący, że zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa. W tym bowiem przypadku zasady i tryb gromadzenia informacji o jednostkach zostały określone w rozporządzeniu, a nie w ustawie. To nie ustawa też, lecz rozporządzenie określiło zasady i tryb udostępniania innym podmiotom (w tym Poczcie Polskiej) informacji o jednostkach, w tym informacji wrażliwych (dotyczących stanu zdrowia).

Po raz kolejny w związku z tym jestem zmuszony przekazać te krytyczne uwagi Panu Ministrowi, stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627) z prośbą o podjęcie działań w celu usunięcia wskazanych przeze mnie naruszeń praw jednostki.

Z wyrazami szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/